

॥ ४२ ॥ इत्यशेषसमाम्नायपुराणोपनिषद्रसइति सर्वश्रुतिपुराणरहस्यतात्पर्यमित्यर्थः ॥ ४३ ॥ ब्रह्मदायादेति ब्रह्मैवदायमिवअयत्नप्राप्यमत्तिसे
वतइतितथा ब्रह्मपुत्रेतिवा ॥ ४४ ॥ पूर्णःकृतकृत्यः श्रुतधरःश्रुतमर्थमनसिधारयन् वीरव्रतःनैष्ठिकः ॥ ४५ ॥ नमइति श्रीकृष्णावतारतयानारायणं
नमस्यति उक्तंहि एतेचांशकलाःपुंसःकृष्णस्तुभगवान्स्वयमिति ॥ ४६ ॥ साक्षात्पितुरितियोनिव्यवधानंविनाजनकस्यअग्रिमथनावसरेकथं
चिदरणौरेतःपतितंममंथव्यासस्तदैवततउत्पन्नःशुकइतिहिवदंति ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ समस्तवेदस्तुत्यर्थसंगृह्यानुस्मारयति योऽस्योत्प्रेक्षकइति
यः अस्यविश्वस्यउत्प्रेक्षकः एवमनुशायिनांसमस्तपुरुषार्थसिद्धये सृष्टिस्थितिप्रलयादिप्रापणीयमित्यालोचकइत्यर्थः अनेननिमित्तत्वमुक्तम्

श्रीभगवानुवाच इत्येतद्ब्रह्मणःपुत्राआश्रुत्यात्मानुशासनम् ॥ सनंदनमथानर्चुःसिद्धाज्ञात्वात्मनोग
तिम् ॥ ४२ ॥ इत्यशेषसमाम्नायपुराणोपनिषद्रसः ॥ समुद्धृतःपूर्वजातैर्व्योमयानैर्महात्मभिः ॥ ४३ ॥ त्वं
चैतद्ब्रह्मदायादश्रद्धयात्मानुशासनम् ॥ धारयंश्चरगांकामंकामानांभर्जनंनृणां ॥ ४४ ॥ श्रीशुकउवाच
एवंसक्रषिणादिष्टंगृहीत्वाश्रद्धयात्मवान् ॥ पूर्णःश्रुतधरोराजन्नाहवीरव्रतोमुनिः ॥ ४५ ॥ नारदउवाच
नमस्तस्मैभगवतेकृष्णायामलकीर्तये ॥ योधत्तेसर्वभूतानामभवायोशतीःकलाः ॥ ४६ ॥ इत्याद्यमृषि
मानस्यतच्छिष्यांश्चमहात्मनः ॥ ततोऽगादाश्रमंसाक्षात्पितुर्द्वैपायनस्यमे ॥ ४७ ॥ सभाजितोभगवताकृ
तासनपरिग्रहः ॥ तस्मैतद्वर्णयामासनारायणमुखाच्छ्रुतम् ॥ ४८ ॥ इत्येतद्वर्णितंराजन्यन्नःप्रश्नःकृत
स्त्वया ॥ यथाब्रह्मण्यनिर्देश्येनिर्गुणेपिश्रुतिश्वरेत् ॥ ४९ ॥ योऽस्योत्प्रेक्षकआदिमध्यनिधनेयोव्यक्तजीवे
श्वरोयःसृष्ट्वेदमनुप्रविश्यक्रषिणाचक्रेपुरःशास्तिताः ॥

एवमालोच्यअस्यादिमध्यनिधने आदिर्जन्ममध्यःपालनंनिधनमंतःएतेषुकर्मसुयोवर्तते अनेनोपादानत्वमुक्तम् ननुप्रकृतिपुरुषयोरुपादान
निमित्तत्वेप्रसिद्धेसत्यम् तयोरपिततएवोद्धृतत्वान्मूलकारणंसएवेत्याह योऽव्यक्तजीवेश्वरइति प्रवेशनियमनेदर्शयतिइति पूर्वोक्तप्रकारेणेदं
सृष्ट्वायदर्थमेतत्सृष्टेनक्रषिणासृष्टेकार्येअहमितिदर्शनात्क्रषिर्जीवःतेनसहानुप्रविष्टःपुरःशरीराणितस्यभोगायतनानिचक्रेताःपुरःशास्तितास्य
भोगंददत्परिपाल्यते उपासकस्यचकैवल्यरूपोभवतीत्याह यंसंपद्येति यंसंपद्यप्राप्यानुशयी अन्वनुदंडवत्प्रणामैश्वरणमूलेशेतेइतितथासजीवः